

Extract sic uyt verscheyde handvesten en ...

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1690 Extract

Tillkomstår 1690.

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

13471

1690

Hist
Recueil
Polit
(Pr)
1690

Extract

EXTRACT

Uyt verscheyde Handvesten, en Privilegien, vergunt
aen de Stadt en Poorterie van

AMSTERDAM.

CONTINERENDE

Den tijdt en maniere van nomineren en kiezen
van Schepenen aldaer.

EXTRACT

van de stad en

AMSTERDAM

Magistraten in

als naer oude

A

DE volgende
 deel te v
 ten, wat dat
 op dese daer uyt
 I. Of in de
 van der tijdt en
 van Amster da
 II. Of niet
 seurs, en der
 in de selve Pri
 sijn, het effect
 ster dam te preste
 III. Of de
 werden voor een
 ten verloop en
 IV. Of de
 sijn geweest, en
 en de Magistrac
 de gebruyck,
 V. Of de Eo
 1575. en vervol
 de Heeren Staten
 hebben gepreca
 Magistraten in
 als naer oude H
 VI. Of de g
 ofte verbondt
 ben; De Priv
 loffelijcke en
 gaders de part
 alle behoorlijc
 helpen, han
 VII. Of
 heeft onder 't

A D V E R T E N T I E.

DE volgende Extracten sijn by een gebraght, niet om eenigh oordeel te vellen, maer om aen een ygelijckx oordeel vry te laten, wat datmen opentlijck of by sijn selve soude kunnen antwoorden, op dese daer uyt resulterende vragen.

I. Of in de geëxtraheerde Handvesten en Privilegien ten opsigte van de tijdt ende maniere van het nomineren en kiezen van Schepenen van Amsterdam, eenige duysterheyt, ofte twijffelachtigheyt resideert?

II. Of niet de Graven, en Gravinnen in der tijdt, hare Successours, en der selver Stedehouders, Raden, ende andere beambten, in de selve Privilegien uytgedruckt, gehouden sijn geweest, en nogh sijn, het effect van de meergemelte Privilegien, aen de Stadt van Amsterdam te presteren, of te laten genieten, naer haer forme en inhouden?

III. Of de tijdt in de Privilegien uytgedruckt, niet gehouden moet werden voor een essentieel gedeelte van de selve Privilegien, om buyten verloop en confusie te blijven.

IV. Of de respectieve Stadthouders van tijdt tot tijdt niet gelast sijn geweest, en op sijn genomen hebben de Privilegien voor te staen, en de Magistraets-bestellingen in de Steden, te versorgen, naer het oude gebruyck, en volgens de Privilegien van de selve Steden?

V. Of de Edelen en Steden van Holland sijn umerende in den Jare 1575. en vervolgens gesamentlijck nogh een andere Unie aengaende met de Heeren Staten van Zeelandt, in den Jare 1576. niet uytdruckelijck hebben geprecaveert, dat sijn Excellentie den Prince van Orange de Magistraten in de Steden soude vernieuwen, ten gewoonelijcke tijde als naer oude Herkomen, Handvesten en Privilegien van de Steden?

VI. Of de gesamentlijcke Vereenigde Provintien, by de nader Unie, ofte verbondt gemaect tot Utrecht in den Jare 1579. niet beloofd hebben; De Privilegien, Vryheden, Exemptien, Rechten, Statuten, loffelijcke en wel hergebrachte Costumen, van yder Provintie, mitsgaders de particuliere Steden, Leden en Ingesetenen van dien, met alle behoorlijcke, en mogelijcke middelen, ja met lijfen goet is't noot te helpen, handhouden, stijven en stercken?

VII. Of de Stadt van Amsterdam sijn anders ingelaten, en gestelt heeft onder 't lichaem van de staet en gouvernement van sijn Excellen-

tie den Prince van Orange inder tijdt, als onder speciale conditie, en solemnele beloften in de acte van satisfactie uytgedrukt, dat alle der Stede Privilegien, Handvesten, Costumen, Keuren, Rechten, en Usantien souden blyven in haer vergunt, en onvermindert, naer ouder gewoonte?

VIII. Of niet alle die gene die in de Vergaderinge van Hollandt verschijnen. En sulx soo wel Edelen, als Gedeputeerde van de Steden voor al moeten beloven en sweeren, des Lands Privilegien, Handvesten, en Gerechtigheden, mitsgaders de oude loffelijcke Costumen te sullen voorstaen en defenderen?

IX. Of de Edelen en Steden by Staets-gewijse Resolutien, niet oprechtelijck en sinceerlijck hebben beloofd, de Weetelycke Regeringe, Vryheden, Gerechtigheden, en Privilegien van de Lande en Steden van Hollandt getrouwelijck te helpen voorstaen en hand-houden?

X. Of niet de Advocaten van 't Landt van ouds, en Raed-Pensjonarisen in der tijde, by der selver Instructien, onder den eedt, is aenbevolen, dat sy naer haer wyterste vermogen moesten besorgen, dat de Privilegien, Gerechtigheden, Costumen en Usantien van Hollandt, wierden geconserveert en bewaert?

XI. Of Burgemeesteren en Vroetschap van Amsterdam niet by solemnele eede verplicht sijn, der Stede Privilegien, Willekeuren en Ordonnantien in al haer pointen, naer haer vermogen voor te staen en te beschermen?

XII. Of de Schutters van de selve Stadt niet schuldigh, en op haer eedt gehouden sijn de Stadt en der selver Magistraten, in hare Privilegien naer haer wyterste vermogen voor te staen?

XIII. En generalijck of het mainteneren, of niet mainteneren naerkomen, of niet naerkomen, van Privilegien, en gestaefde eeden, (in weer wil van een geinteresseert Lid) naer de ordre van de Regeringe subjeet gemaect konnen werden aen het welbehagen van de pluraliteyt, en over stemminge van de Gedeputeerden ter Vergaderingh van de Heeren Staten van Hollant en West-Vrieslant, of niet?

Wiens antwoord kortst, en bondigst is,

En klaerst in dese duyternis

Die sullen d'Accademye Heeren

Met eenen frisschen Roemer eeren.

E X-

E

STADT

Nopen

IN den eersten die nu is, o sal binnen Stede is, op onser Vroepen, en die sulle

PHILIPS &c. Want w Stadt van Am Justitie, Politi weeft heeft, o der selver onfer ke Mannen.

(5)

1. 2. 3.

EXTRACT

Uyt verscheyde Privilegien
vergunst aen de

STADT van AMTSTERDAM,

Nopende hare Magistraets-bestellingen.

*Aelbrecht Hertogh in Beyeren, Ruwaert van
Hollandt &c. gegeven in den Hage, en geda-
teert Woonstdagh naer St. Lucien dagh, in't
jaer 1389.*

IN den eersten. Dat wy, oft die wy't bevelen, of onse Bailliuw die nu is, of naermaels wesen sal, althoos Schepenen kiesen sal binnen Steden en op de Dorpen, alsoo vele als het costumelijck is, op onser Vrouwen dagh te Lightemis, van de redelijkste Knapen, en die sullen een jaer Schepenen blyven.

*Philips Hertogh van Bourgondien, &c. Grave
van Hollandt &c. Brussel den 14. April 1449.*

PHLIPS &c. Doen kont alle luyden.
Want wy met allen onsen herten begeren, en willen dat onse Stadt van Amsterdam, geregeert en onderhouden sy, in goeder Justitie, Politie, en Gouvernement, en bet dan sy tot hier toe geweest heeft, om den welvaert van ons, en vande gemene oorbaer der selver onser Steden, by goede, notabile, eerbare en reckelijcke Mannen. Soo ist dat wy willende in dese faecken voorsien, en-

A 3

de

EX

(6)

de onse voorfz onderfaten houden, in goede vrede, eendragtigheid, en ruste met malkanderen ten besten dat wy mogen, voor ons, en voor onse naerkomelingen Graven, oft Gravinne van Hollandt, overmits minne en sonderlinge gunft, die wy tot der selve Stede dragen, naer goeden ryphen raed en delibratie daer op gehouden, geconsenteert, geoorloft en geordonneert hebben, consenteren, oorloven, en ordonneren by desen onsen brieven, onse voorfz. Stede van Amsterdam, dat dat Gerecht, dat nu laest werfen op onser Vrouwen avont *Purificatio*, laestleden, daer gestelt, ende geordonneert heeft, onsen lieven getrouwen Rade, Ridder, Camerlingh en Stadthouder, in onsen voorfz. Lande van Hollandt, van Zeelandt en van Vrielandt de Heere van Lanoy, te weten die drie Burgemeesters, en die seven Schepenen, de welken wy willen in 't Gerechte te blijven tot onser lieve Vrouwen avont *Purificatio* naestkomende. Van nu voortaan met den 24. die van ouds over lange als Raden onser voorfz. Stede by der gemeynthe gekoren sijn, en alsoo worden sy 34. t' samen, alle jaren 2. dagen van den dagh dat gewoon is onse Schepenen aldaer te vernieuwen, vergaderen fullen op het Stede Huys, alwaer die Vroetschap gewoon is te vergaderen, voor den noen tot sulcken uyre, als hun onse Schout en Gerechte aldaer beteyckenenen sal, ende kiesen en nemen by gelijken eede, en by de meeste stemmen 14. personen, uyt de 34. personen voorfz. ofte anders andere Poorteren der selver onse Stede, die aldaer naer de rechten onser Stede, Schepenen wesen mogen, goede rijke, eerbare, notabile reckelijke personen in onsen voorfz. Steden van wat State of conditie sy sijn, sonder ymant daer uyt te verstecken, om haet, nijt, of om eenige saecke wil, die die 34. personen, by hare conscientie duncken fullen oorbaerlijck, waerdigh en profijtigh te wesen, ons en onse voorfz. Stede. En fullen die presenteren en overleveren ons en onse naerkomelingen Graven en Gravinne van Hollandt ofte onsen gecommiteerde ter saecke onser selve Landen van Hollandt. Ende wy, onse naerkomelingen, of onse commiteerde voorfz. fullen dan alle jaer op onser Vrouwen avont *Purificatio*, uyt die 14. personen setten en ordonneren 7. Schepenen, en geene anderen, die dat toekomende jaer Schepenen wesen fullen. &c.

Ende of het gebeurde dat eenigh van de voorfz. Schepenen aflyvigh

vigh werde binner
re ontvrijde, van
melingen, of on
nen, die ons,
voren in dat selv
namelijck in de S
ke Schepenen w
die Schepenen w
Welcke gratie
deses briets of a
waerden blijven
Graven en Gravin
desen brieven, w
der die in eenige
ymant anders te
voorfz.

Ontbieden daer
fen Landen van
onsen Rade, in
Amsterdam, en
faten wient aen
Stedehouderen
hem betaemt,
ten tot punt on
van Amsterdam
den, letsel, sta
den, in eeniger
willen dat gedae
veste by ons of
teert den voorfz
oorkonde &c.

(7)

vigh werde binnen sijnen tijde, dat hy Schepen ware, of hem selve ontvrijde, van sijn Poorterschap. Soo sullen wy en onse naerkomelingen, of onsen Committeerde voorz. van de selve 14. personen, die ons, onse naerkomelingen of onse Committeerde daer te voren in dat selve jaer, gepresenteert waren, andere Schepenen, namelijk in de Stede van de aflyvige, ofte ontvryde voorz, die welke Schepenen wesen sullen, en blijven tot aen der tijde, datmen die Schepenen weder vernieuwen sal.

Welcke gratie, punten en rechten voorz. duren sullen van datum deses briefs of acht jaren langh, en daer en 't eynde van geender waerden blyven sal. Die wy voor ons en onse naerkomelingen, Graven en Gravinnen van Hollandt geloofd hebben, en loven met desen brieven, wel, volkomentlijck vast en stade te houden, sonder die in eeniger wijs te verbreecken, of te maecken, ofte by ymant anders te laten breecken of mencken, duyrende den tijdt voorz.

Ontbieden daerom en bevelen onsen voorz. Stedehouder in onsen Landen van Hollandt, Zeelandt, en Vrieslandt voorz. En onsen Rade, in onsen Raad-kamer in den Hage, ons Schout van Amsterdam, en alle onse andere rechten, dienacren, en onsfaten wient aenkleven magh, nu sijnde, of naemaels wesende haren Stedehouderen, en elck van hun in 't besonder, alsoo ver als het hem betaemt, dat sy 't houden van desen onsen brieve van punten tot punt onderhouden, en doen onderhouden sonder den voorz. van Amsterdam de voorz. tijdt van 8. jaren duyrende, eenigen handden, letsel, staet of ongebruyck daer in te doen, of laten geschieden, in eeniger wijs ter contrarie. Want ons dat alsoo gelieft, en willen dat gedaen sy, niet wederstaende eenige Privilegien of handveste by ons of onse voorvaders hier voortijts gegunt en geconsenteert den voorz. van Amsterdam roerende onse gerechte aldaer. In oorkonde &c.

Phlips

(8)

Phlips *Hartogh van Bourgondien, &c. Grave van Holland, &c. Dendermonde dato 22. May 1452.*

ALfoo wy met andere onse opene brieven gegeven in onse Stadt van Brussel den 14. April 1449. &c. En want wy met aller herten begeren en willen dat onse voorz. Stad van Amsterdam geregeert en gehouden zy in goede justitie, politie en gouvernemente soo lang soo meer. Ende wy by goede aenbrengen en informatien van onsen getrouwen Stadthouder voorz in der waerheyt vernomen hebben, dat by deser selver onser Ordonnantie, oorlof en consent onse voorz. Stede in beeter regimente en politie gehouden wert, dan sy te vooren geweest heeft. Ende om sonderlinge vrient-schap, die wy tot der selver onser Stede dragen. Soo ist dat wy naer rijpe goeden raad daar op gehouden, voor ons, en onse naerkomelingen Graven en Gravinnen van Holland voorz. onse voorz. Stede van Amsterdam, desen onsen Oorlof, Consent en Ordonnantie, in alle manieren als onse voorz. brieven daar van inhouden, en uyt speciale gratie, geprorogeert, verlenght en uitgestelt hebben, prerogeren, verlengen en uytstellen mits desen onsen brieven den termijn van 10. jaren lang geduyrende, ingaende terstont, naar dat onsen voorz. brieve hier at expireren en uytgaan fullen, &c.

Ontbieden hier om en bevelen, onse Stedehouder in onsen Lande van Holland, Zeeland en Vriesland, en onsen Rade, in onsen Raadkamer in den Hage, onse Schout van Amsterdam, en alle Reghteren &c. In oorkonde &c.

Maria Hartoginne van Bourgondien &c. Gravinne van Holland &c. Gent in Martio 1476.

DOen kont alle luyden hoe dat ons klaarlijk gebleeken is, dat wylen Hartoge Phlips van Bourgoendien onsen ouden Vader, sal. ged. t'anderen tijde onse goede Stede van Amsterdam gegonnen, geconsenteert, geoorloft, en geordonneert had, seekere jaren lang geduirende, om rust, vrede, en eendragtigheyt binnen der selver onser Stede te hebben en te houden, en om der redenen wille
bre-

breder verklar
lant by tijden
achter gelate
weest. Soo d
genoegen bin
regiment van
en nogh mee
ons daar inne

En want w
eendragtigh
sonder in on
Soo ist, dat
dersaten hou
malkander, te
oorloft, en g
donneren, en
ven, voor on
sterdam, dat
dagen voor o
van der rijckst
ste Poorteren
uit te verste
schuldigen g
sen Stadthou
den, om daar
gekoren te wer
de, en op onse
eed te werden,
voorz. Stede ge

En ofsaake w
ons, oft onse
ren binnen s ja
Stadhouder en
deren van de v
jaar uyt duirend
En oft gebeur
trouwe Stede

(9)

breder verklaart in de brieven daar op gemaakt &c. 't Welk nader-
hant by tijden Hartoge Carel sal. ged. onsen lieven Heere en Vader
achter gelaten en alsoo niet achtervolght noghte gehantiert is ge-
weest. Soo dat mits dien 't sedert dier tijd groote tweedraght en on-
genoegen binnen onser Stede van Amsterdam geweest is, om het
regiment van der voorsz. Stede te hebben, en Schepenen te wesen,
en nogh meer doen souden, en geschapen ware te komen indien by
ons daar inne niet voorsz. en werde, &c.

En want wy altijd meer genegen sijn geweest om rust, vrede en
eendraghtigheyt te maeken, en te houden in alle onse Landen, en by-
sonder in onser Stede van Amsterdamme, dan onrust en tweedraght.
Soo ist, dat wy willende in dese saeke voorsz. en onse voorsz. on-
dersfaten houden in goede ruste, vrede, en eendraghtigheyt met
malkander, ten besten dat wy mogen en kunnen geconsenteert, ge-
oorloft, en geordonneert hebben, consenteren, oorloven, en or-
donneren, en met eenen nieuwe gifte, geven met desen onse brie-
ven, voor ons en onse naarkomelingen onsen voorsz. Stede van Am-
sterdam, dat van nu voortaan en ten eeuwigen dage &c. alle jaar vijf
dagen voor onse Lieve Vrouwen dag te Lichtemisse 14. Personen
van de rijckste, eerbaerste, notabelste, reedelijkste, en vredelijk-
ste Poorteren van onse voorsz. Stad van Amsterdam sonder ymant daar
uit te versteecken om haet, nijt, oft om eengerhande saake, die sy
schuldig en gehouden wesen sullen, ons ende onse erven, of on-
sen Stadhouder en Raden van Holland alle jaren voort over te sen-
den, om daar uit by ons, of by onsen voorsz. Stadhouder en Raden
gekoren te werden 7. Schepens, voor dat toekomende jaar duir en-
de, en op onser Lieve Vrouwen dag te Lichtemisse geset, en ge-
ceed te werden, gelijk dat gewoonlijk en naar der privilegien der
voorsz. Stede gewoon is te geschieden.

En ofsaake waar dat eenigh van der voorsz. seven Schep^enen by
ons, oft onse erven, oft onsen Stadhouder en Raden, also^o geko-
ren binnen s' jaars aflijvigh wierd. Dat wy, oft onse erveⁿ, ofte
Stadhouder en Raden voorsz. sullen nemen en kiezen, een vaⁿ de an-
deren van de voorsz. 14. omme met de 6. andere Schepenen, dat
jaar uyt duirende te dienen, en Schepenen te wesen.

En oft gebeurde, &c. Ontbieden daaromme onse lieve en gen-
trouwe Stedehouder, en andere onse Raden ende Raadkamer in

B

den

(10)

den Hage, onsen Schout van Amsterdamb, en alle anderen, &c. sonder yet ter contrarie van dien te doen, ofte te laten doen in eeniger wijs, het sy by besloten brieve oft anders, die men van ons, oft van onse erven en naarkomelingen verkrijgen soude mogen by grooſte en strenge vervolge, heimelijck, bedecktelijck, oft openbaarlijck in eeniger manieren hoe het sy. Want wy die voorſz. privilegien voor ons en onsen erven, en naarkomelingen, Graven en Gravinnen van Holland, der voorſz. Stede vast en gestade beloofst hebben, en beloven by desen onsen brieve te houden, en te doen houden, sonder dat te breeken, oft te doen breeken in eeniger wijs, want wy 't alsoo gedaan willen hebben. En ten fine dat dese faake vast en van waarde blijven tot eeuwigen dage, soo hebben wy onsen segel aan desen tegenwoordigen brief doen hangen. Gegeven in onser Stede van Gent, &c.

Maria Hartoginne, ut supra. Dato Gent 17.
Martii 1476.

- Art. 30. Confirmatie van alle de Privilegien gegeven by wylen Hartogte Philips van Borgondien &c.
- Art. 58. Item soo sullen onsen Cancelier, mitsgaders ook die van de groten Rade van ons en van onse naarkomelingen Graven en Gravinnen der voorſz. Landen van Holland, Zeeland en Vriesland als sy tot den voorſz. Officie ontfangen werden, haren behoorlijken eed doen, en elk van hun luiden besonder beloven en sweren, dat sy onse Hoogheyt en Heerlijckheyt bewaren sullen, en des gelijcks alle de voorſz. punten, artikelen en provisien, en elck besonder. Mitsgaders ook alle der voorſz. Landen en Steden Rechten, oude en nieuwe Privilegien, Costumen en Herkomen der selver Landen en Steden onverbreekelijck sullen onderhouden, en doen onderhouden, sonder des te laten in eeniger manieren, oft om wat saeke dat het sy, en sal 't selve altoos sijn en blijven een articul van haar eed.
- Art. 59. Item insgelijcke sullen onsen Stedehouder, oft overste Officier die by tijden wesen sal in den voorſz. Lande mitsgaders onse Raadsluiden der selver, en elck besonder, in 't ontfangen van haar Officien, eenen gelijcken eed doen, als voorſz. is.

Carel

A lle de
wege
onfer Stad
gemeene
woordelijc
Graven en
land, hun
handvesten
der voorſz.
houden. E
den, van ha
Raadsluyde
oft by de m
onse Lieve
notabelste
sterdam son
den sijn, on
alle jaren vo
uyt verkore
en op onfer
voorſz. Stede
en naar de pr
Ende waar 't
houder en Ra
wy, oft desel
enkiefen, een
Schepenen de
voorts oft geb
Ende hoey
vesten, al tij
posseert he
emancipatie.
Lande en hee

(11)

*Carel Coninck van Castilien, &c. Grave van
Holland. Brussel 8. Novemb. 1516.*

Alle den genen, die desen onsen brief sullen lesen, salut. Van wegen onse beminden Borgemeesteren, Schepenen en Raden onser Stad Amsterdam, soo voor hen, als voor en in den name vande gemeene Poorteren en Inwoonders der selver Stede is ons jegenwoordelijck verthoont geweest, hoe dat wijlen onse voorfaten, Graven en Gravinnen van Holland, Heeren en Vrouwen van Vrieland, hunluiden voor tijds veele en diversche schone privilegien, en handvesten, grootelijks dienende ten welvaart, oorber, en profijt der voorfz. Stede, en om vrede en eendragtigheyt aldaar te onderhouden. Ende onder anderen dat sy genieten en gebruyken souden, van haarlyuden Vroetschap. Namentlijk dat 36. Personen oft Raadsluyden der selver Stede souden mogen kiezen eendrachtelijk, oft by de meeste stemmen van haarlyuden, alle jaren 5. dagen voor onse Lieve Vrouwen dag te Ligtemisse 14. Personen van de rijkste, notabelste en vredelijckste Poorteren van onse voorfz. Stede van Amsterdam sonder yemand daar uit te versteecken, die sy gehouden souden syn, ons, oft onse Stadhouderen, en Raadsluiden in Holland alle jaren voort over te senden, ende presenteren, om by hen daar uyt verkoren te worden, 7. Schepenen, voor dat toekomende jaar, en op onser Lieve Vrouwen dagh te Lichtemisse binnen onsen voorfz. Stede geset, ende geëed te werden, gelijk dat gewoonlijk en naar de privilegien der voorfz. Stede, schuldig iste geschieden. Ende waar't dat eenige van de voorfz. Schepenen by de voorn. Stadhouder en Raden alsoo verkoren, binnen's jaers aflijvig word, dat wy, oft deselve onse Stadhouder en Raden souden mogen nemen, en kiezen, een van de andere voorfz. 14, om met de voorfz. 6. andere Schepenen dat jaar uit te dienen, en Schepen te wesen. Ende voorts oft gebeurde, &c.

Ende hoewel de Supplianten van de voorfz. privilegien en handvesten, altijd t'sedert, tot nog toe, vredelijck en sonder belet gepossesteert hebben gehad. Niet min, overmits dat sy sigtent onse emancipatie, huldinge en receptie tot den heerlijkheit van onsen Lande en heerlijkhede, vande selve privilegien en handvesten geen

(12)

brieven van confirmatie van ons verworven hebben, sy bedughten dat men henlyuden in toekomende tijden, in't gebruyck van dien belet fouden mogen doen, &c. Soo ist dat wy de voorfz. faake overgemerckt, begerende vrede en eendragtigheyt gehouden te werden over alle onsen Landen en Heerlijkheden, en sonderlinge in onse voorfz. Stede Amsterdam. Ende hier op gehadt het advys van onsen lieven en getrouwen den Stedehouder, President en Luyden van onsen Rade in Holland, wy hebben de privilegien, handvesten, punten en articulen boven geroert, en begrepen in de brieven van Octroy en confirmatie van onse voorfz. Voorvaderen, geconfirmereert, geratificeert, gevesticht, ende belieft, confirmeren, ratificeren, approberen, vestigen, en believen uit sonderlinge gratie by desen onsen brieve, en alsoo verre als 't van noden is, hebben de voorfz. Supplianten, van nieuws geoctroyeert en geaccordeert, octroyeren en accorderen by desen, dat sy en hare naarkomers voortaan useren en gebruycken van deselve privilegien, handvesten, punten, en articulen, naar inhoud van den brieve van octroy henlyuden hier voortijds verleent, by onse voorfz. Voorvaderen sal. ged. Soo verre sy nochtans daar af tot nu toe deugdelijck geniet en gebruyckt hebben. En dit tot onsen wederroepen ofte wederseggen. Ontbieden daarom en bevelen den voorn. van onsen Rade en Raadkamer in Holland, den Schout van Amsterdam, en alle onse Rechteren, Officieren, Dienaers en Onderfaten, wie dit aangaen ofte roeren mag, hare Stedehouderen, en een yegelyk van haar besonder soo hen toebehoren sal, dat sy van dese onse gratie, confirmatie, ratificatie, approbatie, octroy en accoort, en van al den inhouden van desen, in der voegen en manieren als hier voren verklaart staet, doen, laten, en gedogen den voorn. Supplianten en hare naarkomers, rustelijck en vredelijck genieten, en gebruycken, sonder hunlyuden te doen ofte laten geschieden, nu noch in toekomende tyden, enig hinder, letsel, ofte moeyenister contrarie, Want 't ons alsoo belieft. Des t'oorkonde, &c.

Philips

PHILIP
sullen.
schap der St
ken, dat in
den Keyser
manieren,
ons believen
hen by wijer
maent van M
houden van
Maria, by
faecke overg
en getrouwe
Rade, gen
derlinge in
de selve ged
by deliberat
onse Ordre
ten wetenich
komelingen,
confirmeert en
ren by desen,
alles naer hare
Ontbieden dae
President en lu
houder, die ee
Schout van
ren, Officiere
noemde Suppl
woordige grati
ren voorfz. doer
mentlijck geni

(13)

*Philips, Coningh van Castilien, &c. Grave van
Hollandt, &c. Gegeven in de Stadt van Brussel
den 18. April 1558.*

PHLIPS, &c. Allen den gene die desen jegenwoordigen sien fullen. Salut; Alsoo de Burgemeesters, Schepenen, en Vroetschap der Stadt Amsterdam, ons ernstelijck hebben doen verfoecken, dat in aensieninge van verscheyde getrouwe diensten, die sy den Keyser onsen Heere en Vader, en ons, te meermalen in diverse manieren, gedaen hebben, en als noch verhoppen te fullen doen, ons believen wilde te confirmeren en bevestigen seecker Privilegie, hen by wijlen hoger memorie, Vrouw Maria van Bourgondien in de maent van Maert 1476. gegunt ende verleent &c. Daer van het inhouden van woorde tot woorde hier naer volgt.

Maria, by der gratie Gods &c. Doen te weten, dat wy de voorz. faecke overgemerckt, en daer op gehadt het advijs van onsen lieven en getrouwen, den Hooft-Präsident en luyden van onsen Secreten Rade, genegen wesende, ter bede van de voorz. Supplianten, sonderlinge in aensieninge van de goede en getrouwen diensten, ons by de selve gedaen, en die sy als nogh dagelijcx doende sijn, hebben by deliberatie van onsen seer lieve en beminden Neve, Ridder van onse Ordre &c. den Hartoge van Savoyen &c. En uyt onsen rechten wetenschap en sonderlinge gratie, voor ons, onse erven en naerkomelingen, Graven, en Gravinnen van Hollandt, bevestigt, geconfirmeert en geratificeert, bevestigen, confirmeren, en ratificeren by desen, die brieven van Privilegien hier boven geinsereert, alles naer hare forme en inhouden. Willende en ordonnerende &c. Ontbieden daerom en bevelen, onsen lieve en getrouwe, die Hooft-Präsident en luyden van onsen Secreten, en groten Rade. Stadhouder, die eerste en andere luyden van onsen Rade, in Hollandt, Schout van Amsterdam, en alle andere onse Rechteren, Justitieren, Officieren, en Onderfaten, die dit aengaen sal, dat sy de voornoemde Suppliante en haer naerkomelingen, van dese onse jegenwoordige gratie, confirmatie, en ratificatie, in der voegen en manieren voorz. doen laten en gedogen, rustelijck, vredelijck, en volkommentelijck genieten, en gebruycken, sonder hen te doen of laten

(14)

ten geschieden, eenigh hinder, lettel of moeyenis ter contraire.
Want 't ons alsoo geliect. Des t'orkonde &c.

*Phlips Coningh van Castilien &c. Grave van
Hollandt &c. gegeven tot Delft den 3. January
1581 ten tyde als de Hoge Overigheyt be-
kleet wierd by den Heeren Prince van Oran-
ge, onder den naem van den Coningh.*

PHLIPS &c. Grave van Hollandt &c.

Alsoo de Borgemeesters en Regeerders onser Stad van Amster-
dam ons verthoont hebben, dat in den jaren 1476. die selve Stadt by
hoogloffelijcke memorien Maria van Bourgondien Gravinne van
Hollandt, seecker Privilegie is gegeven, en vergunt geweest, om
alle jaers te mogen kieser 14. personen, om by de Graven, ofte Gra-
vinnen, ofte haer Stadthouders, ofte Raden, daer uyt 7. tot Sche-
penen der selver Stede, voor dat jaer geeligeert, ende geordineert
te werden &c. Doen te weeten &c. dat wy de saecken voorsz. overge-
merckt ter bede, van de voorsz. remonstranten, en begerende onse
voorsz. Stadt Amsterdam, door goede regimente, soo veel ons doen-
lijck is, te vorderen, ende ten dien fine alle faveur te bewijsen, hier
op gehadt 't advijs van onse lieven ende getrouwen, die President,
en andere luyden van onsen Rade in Hollandt, hebben by delibera-
tie van onsen lieve en beminde Neve, den Prince van Orange, Gra-
ve van Nassou &c. voor ons Stadthouder en Capiteyn Generael over
Hollandt, Zeelandt en Utrecht, den selven remonstranten gegunt,
geoctroyeert en geaccordeert gunnen, octroyeren, en accorderen
uyt sonderlinge gratie by deesen, dat sy conform der voorsz.
Stede Privilegien, aldaer sullen procederen tot elective van de 14.
persoonen, om daer uyt by onsen Stadthouder, ofte in sijn absen-
tie, by die van onsen Rade in Hollandt tot Schepenen der voorsz.
Stede, gecreëert te werden &c. dit alles by forme van Provific,
en ter tyden toe daer in anders van onsen wegen soude mogen wer-
den geordonneert. &c. Ontbieden daer om en bevelen onse voorsz.
Stadthouder de luyden van onsen Rade en Reeckeningh in Hollandt
en alle andere onse Reghteren, Justicieren, Officieren en onder-
saten,

saten, die
voorsz. van d
troy inder m
telijck, vre
sonder hen
hinder, lette
planten, d
&c. Des t'o

DE Rid
thoon
dam hoe dat
Stede, de V
was geweest
le jaren 5. dag
ste, eerbaert
ren, uyt welc
sels Stadthou
dat toekomend
binnen de voor
eenige vande v
wierden, dat al
genomen en g
in gevolge van
Borgondien &c
wyl de Prorint
der was gedefit
verfoeck voor

(15)

faten , die dit fal mogen aengaen, de Suppliants in der qualité voorfz. van defe onfe jegenwoordige Ordonnante, consent en Oetroy inder manieren als boven, te doen, laten, en gedogen, rustelijck, vredelijck en volkomentlijck genieten, en gebruycken, sonder hen luyden daer in te doen, ofte laten geschieden, eenigh hinder, letsel, of moeyenis ter contrarie, nemaer veel meer de Supplianten, daer in te doen alle behoerlijcke voortant en assistentie &c. Des t' orkonde &c.

Extract uyt het Oetroy, by de Heeren Staten van Hollandt en Westvrieslandt naer het overlyde van sijn Hoogheyt Prins Wilhem van Orange vergunt aen Borgemeesters en Regeerders der Stadt Amsterdam, nopende de verkiefsinge van Schepenen aldaer, op den 29. December 1650.

DE Ridderfchap, Edelen &c. Doen te weten, Alsoo ons verthoond is, by Borgemeesters en Regeerders der Stad Amsterdam hoe dat aengaende het stellen van Schepenen binnen de voorfz. Stede, de Vroetschap, (of 36. Raden aldaer) van ouds bevoeght was geweest, en recht gehad hadden te nomineren of verkiefen alle jaren 5. dagen voor Vrouw Lichtemiffie 14. personen van de rijckfte, eerbaerfte notabelste, reckelijckfte en vredelijckfte Poorteren, uyt welcke 14. als dan by den Prince van den Lande, ofte desselfs Stadthouder en Raden geëligeert wierden 7. Schepenen, voor dat toekomende jaer dienende, om voor Vrouwen dage Lichtemiffie binnen de voorfz. Stede gefet, ende gevestight te werden, en of eenige vande voorfz. Schepenen alsoo verkoren binnen s' jaers affyvig wierden, dat als dan by den Prince of Stadthouder en Raden voorfz. genomen en geëligeert wierd, een van de anderen voorfz. 14. breder in gevolge van seecker Oetroy van wylen hoger Memorie Maria van Borgondien &c. als Gravinne van Hollandt, in den jare 1476. En dewijl de Provintie van Hollandt tegenwoordigh van haren Stadthouder was gedeftitueert, verfoekende &c. Soo iff dat wy de faecken en t' verfoeck voorfz. overgemerckt hebbende, en de verthoonders willende

(16)

len de believen, uyt onsen rechte wetenschap, Souveraine maght en autoriteyt de selve verthoonders geoctroyeert, geprivilegieert, vergunt en toegestaen hebben, Octroyeren, Privilegieren, vergunnen en staen toe by desen, dat de electie van de 7. uyt de 14. personen, by de 36. Raden der Stadt Amsterdam tot Schepenen te nomineren, mitsgaders het remplacement uyt de selve 14. persoonen by aflyvighet van een Regerent Schepen binnen s' jaers, van nu voortaan conform de Resolutien van de Vroetschap der opgemelte Stadt, gedaen sal mogen werden, by de tegenwoordige en toekomende successeve Regerende Burgemeesteren respectie. Blyvende de Privilegien der selver Stede, in alle andere deelen in haer vigeur en ongekrenckt. Ende ten eynde &c. Gedaen onder 't groot Zegel van den Lande &c.

Extract uit de Resolutien van de Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, genomen in haar Ed. Gr. Mog. Vergadering op Donderdag 12. Julii 1674.

DE Heeren Gedeputeerde der Stad Haerlem hebben ter Vergaderinge voorgedragen, &c. Waar op gedelibereert sijnde hebben haar Ed. Gr. Mog. eenpariglijck verstaan en verklaert, verstaan en verklaren by desen, dat de Hoven van Justitie gants niet sijn bevoegt aan haar te trecken of kennisse te nemen van eenige saeken van Politie, &c. Des hebben haar Ed. Gr. Mog. mits desen mede verstaan en verklaert van gene de minste meininge ofte intentie te wesen, hier door eenige veranderinge te maaken in het stuck van Regeringe van den Lande, ofte in de Privilegien en Voorrechten, de Heeren Staten in 't gemeen, ende de Heeren van de Ridderfchap en Edelen, mitsgaders de respectie Steden in het bysonder competerende, oft ook de ordre oft forme van Regeringe, soo van den Lande als van de Heeren van de Ridderfchap en Edelen, mitsgaders de respectie Steden, soo als alle 't selve t' sedert de erectie van de Republique is geweest. Maer by de voorz Regeringe Privilegien en Voorrechten gants en t'eenmael te verblyven.

Accordeert.

Extract

PHILIP
Etab
tenant Ger
trecht &c.
rite & man
tes provisio
Conseiller.
Renouvel
comme l'o

PHILIP
Comm
Prince d'Oran
en Allemagne
ges, pour du
Sçavoir l'afon
chere & tres
tons &c. Le
& que par nou

(17)

4.

Extract uit de Commissie door Phlips, Coningh van Castilien &c. Gegeven aen Prince Wilhem van Orange, Grave van Nassau &c. als Gouverneur en Lieutenant generael, over de graefschappen van Hollanden Zeeland, mitsgaders den lande van Utrecht. Binnen Gent, den 9. Aug. 1559.

PHILIPPE par la grace de Dieu Roy &c.

Etablifsons par ces presentes en estat de Gouverneur & Lieutenant Generael de nos Comtés d'Hollande, Zeelande & Pais d'Utrecht &c. En donnant audit Prince d'Orange plein pouvoir, autorité & mandement &c. de faire expedier, depefcher & executer toutes provifions de Justice, à l'avis de nos aimés & feaulx, les premier Conseiller, & autres de nostre Conseil, en Hollande & Utrecht. Renouveler les Bourgemaistres, Eschevins & Loix, ou mestier fera, comme l'on est accoustumé faire d'ancienté, &c.

Extract uit de Commissie van den Grave van Bossu, gedurende de absentie van den Prince van Orange. Antwerpen 1567.

PHILIPPE par la grace de Dieu Roy &c.

Comme par l'absence de nostre tres-cher & feal Cousin, le Prince d'Orange, s'en estant pour aucunes ses urgentes affaires allé en Allemagne, il soit besoin commettre en son lieu autres personnages, pour durant son absence avoit charge du susdit Gouvernement. Sçavoir faisons &c. Avons par advis, & deliberation de nostre tres-cher & tres-aimée Sœur la Duchesse de Parme, commis & commettons &c. Le tout par provifion, & jusques au retour dudit Prince, & que par nous autrement fera donné. En tesmoignage de quoi &c.

C

Extract

Extract uit de Commissie gegeven by de Heeren Staten van Hollandt en Zeelandt, aen Grave Maurits van Nassau, &c. tot Gouverneur Capiteyn Generael en Admirael over Hollandt en Zeelandt, in den Hage den 1. November 1585.

DE Staten van Hollandt en Zeelandt, doen te weten &c. Grave Maurits van Nassau, in de plaets van sijn Vader den Prince van Orange, &c. als Gouverneur, Capiteyn Generael en Admirael van de voorsz. Graeffschappen van Holland en Zeeland. Gevende den selve volkomen macht, autoriteyt en speciael bevel, de voorsz. staet als Gouverneur, Capiteyn Generael en Admirael, voortaan te houden, exerceren en bedienen, daer in voor te staen, te vorderen, en te bewaren de Overigheyt, gerechtigheden, privilegien, en het welvaren van de voorsz. Landen en Ingesetenen van dien &c.

Voorts in de voorsz. Landen te doen gebruycken en administreren recht en justitie, de Provisien van Justitie behoorlijck te doen verlenen allen den genen die sulx verfoecken sullen, ende deselve te doen executeren. Alles aengaende de Justitie met advijs van den President en Raden in Hollandt, Zeelandt, en Vrieslandt voornoemt &c.

De Borgemeesteren, Schepenen, en Wetten te veranderen, naer behoren, en daer het selve van noden wesen sal, &c.

Extract uit de Commissie by de Heeren Staten van Hollandt, Zeelandt en West-Vrieslandt, gegeven aen Fredrick Hendrick Prince van Orange, Grave van Nassau &c. als Stadthouder, Gouverneur, Capiteyn en Admirael Generael, over Hollandt, Zeelandt en West-Vrieslandt, in dato 1. May 1625.

Nota. Alleens luydende als de voorgaende mutatis mutandis.

Extract

DE Staten
Ge
bevel, d
mirael,
te staen,
Privilegi
Ingeleter
Voort
recht en
nen, alle
executen
de Presid
De Be
behoren
en Plaet

DE Staten
G
voorz.
taen te
vordere
en welv
van dien
Voor
recht e
nen, a
execut

(19)

Extract uyt de Commissie, gegeven by de Staten van Hollandt en West-Vriesland, aen sijn Hoogheyt den Heere Prince Wilhem van Orange, Grave van Nassau, &c. als Gouverneur, Capiteyn Generael en Admiraal over den Lande van Hollandt en West-Vriesland, in den Hage den 19. Decemb. 1647.

DE Staten van Hollandt en West-Vrieslandt, doen te weten &c. Gevende den selve volkomen macht, autoriteyt, en speciael bevel, den voorsz. staet als Gouverneur, Capiteyn Generael en Admiraal, voortaan te houden, exerceren en bedienen, daer in voor te staen, te vorderen, en te bewaren, de Hoogheyt, Gerechtigheyt Privilegien, en welvaren van den voorsz. Lande, Leden, Steden, en Ingefetenen &c.

Voorts in den voorsz. Lande te doen gebruycken en administreren recht en justitie, en provisie van Justitie behoorlijck te doen verlenen, alle den geenen die sulx versoecken sullen, en de selve te doen executeren. Alles aengaende de saecken van Justitie, met advijs van de President en Raden in Hollandt en West-Vrieslandt voornoemt &c.

De Borgemeesteren, Schepenen, en Wetten te veranderen naer behoren, achtervolgende de Privilegien van de respectieve Steden en Plaetsen.

Extract uyt de Commissie gegeven by de Staten van Hollandt en West-Vrieslandt, aen sijn Hoogheyt den Heere Prince Wilhem Hendrick van Orange, Grave van Nassau, als Gouverneur en Capiteyn Generael van Hollandt en West-Vrieslandt, in den Hage den 4. July 1672.

DE Staten van Hollandt en West-Vrieslandt &c. Gevende de selve volkomen macht ende speciael beval den voorsz. staet van Gouverneur, Capiteyn Generael en Admiraal voortaan te houden exerceren, en bedienen, daer in voor te staen, te vorderen en te bewaren de Hoogheyt, Gerechtigheyt, Privilegien en welvaren van den voorsz. Lande, Leden, Steden, en Ingefetenen van dien, &c.

Voorts in den voorsz. Lande te doen gebruycken en administreren recht en Justitie, de provisie van Justitie behoorlijck te doen verlenen, allen den geenen die sulx versoecken sullen, en de selve te doen executeren, alles aengaende de saecken van Justitie, met advijs van

(20)

den President en Raden, over onse Landen van Holland en West-Vrieland &c.

De Borgemeesteren, Schepenen, en Wetten te veranderen naer behoren, en achtervolgende de Privilegien van de respectieve Steden en Plaetsen, &c.

Op de plique stont,

Op huyden den 9. July 1672. heeft sijn Hoogheyt ter Vergadering van de Heeren Staten van Hollandt en West-Vrielandt, aen handen van den Heer van Duvenvoorde, gedaen den eedt op de Commissie in 't witte deses gestelt.

5.

Extract uyt de Unie opgericht tusschen de Ridderfchap, en Edelen, mitsgaders groote ende kleyne Steden van Hollandt, Staets-gewijs vergadert binnen Dordrecht, den 11. July 1575.

I Tem sijn Excellentie sal eligeren, creëren en vernieuwen, *ten gewonelycke tyde*: die Magistraten in de Steden, als naer ouden herkomen, handvesten en Privilegien van de Steden.

Gelyck sijn Excellentie oock hanthouden en beschermen sal, alle Rechten, Privilegien, gerechtigheden, vrydommen, en Loffelycke Costumen der Landen van Hollandt en Zeelandt, onder sijne gehoorsaemheyt sijnde, in 't gemeen, en van elck bysonder, met voorstant, handhoudinge, en protectie van de preëminentie en autoriteyt van de wettelycke Officiëren, Magistraten en Overheydt &c.

Extract uyt de Unie, gemaect by de Ridderfchap, Edelen, groote en kleyne Steden van Hollandt en Zeelandt, Staets-gewijs vergadert tot Delft, den 15. April 1576.

I Tem sijn Excellentie sal eligeren, creëren en vernieuwen, *ten gewonelycke tyden*, de Magistraten in de Steden, als naer ouden herkomen, handvesten en Privilegie van de Steden.

Gelyck sijn Excellentie oock handhouden en beschermen sal, alle Rechten, Privilegien, gerechtigheden, vrydommen, en loffelycke Costumen, der Landen en Steden van Hollandt en Zeelandt, onder sijne gehoorsaemheyt sijnde, in 't gemeen, en van elck
in 't

is 't bysonder,
de van de preem
ren, Magistrate
pireynen, of an
quartier gestelt
gekennisse te n
buyten der Ste
de Officiërs, M
Rade Provinci
veert geweest.

Ex

E Nden eer
binden o
binden, conf
malkander
maer een Pr
van den and
Testamente
ge, tractate
faecken, ho
tans een ygelij
ingesetenen v
gien, vryhed
en wel herge
niet alleen ge
kander met
lijf en goet ist
schudden en b
hem daer inne
Item dat d
treckinge van
welen malkan
force en gewe

(21)

in 't bysonder, met voorstant, handthoudinge, ende protex-
cie van de preëminentie en autoriteyt van alle wettelijke Officie-
ren, Magistraten en Overigheydt. Sonder dat de Gouverneurs Cap-
iteynen, of andere, tot vorderingh van Crijgs - faecken in eenigh
quartier gestelt, hun fullen vervorderen noch onderwinden eeni-
ge kennisse te nemen van Politique of Juditiele faecken, binnen of
buyten der Steden vallende, maer daer mede fullen laten geworden
de Officiers, Magistraten, en Wethouderen aldaer, mitsgaders den
Rade Provintiael, sulx van oude tijden altijd is gebruyckt en geobser-
veert geweest.

6.

*Extract uit de nader Unie, tusschen die van den Furstendom
van Gelre, en Graeffschap Zutphen, die van den Landen
van Holland en Zeeland, Utrecht en de Vriessche Ommelan-
den tusschen die Eems en Lauwers, gemaect binnen Utrecht
den 23. January 1579.*

ENden eerst, Dat die voorz. Provintien sich met den anderen ver-
binden confedereren en vereenigen fullen, gelijk sy hen ver-
binden, confedereren, en vereenigen mits desen, ten eenigen dage by
malkanderen te blijven, in alle forme en manieren als of sy luyden
maer een Provintie waren, sonder dat deselve hun t' eeniger tijde
van den anderen fullen scheyden, laten scheyden of separeren by
Testamente, codicille, donatie, cessie, wisselinge, verkopin-
ge, tractaten van pais, houwelijk, noch om geen andere oor-
faecken, hoe dat het gebeuren soude mogen, onvermindert nogh-
tans een ygelijke Provintie, en die particuliere Steden, leden, en
ingefetenen van dien, haer luyden speciale en particuliere Privile-
gien, vryheden, exemptien, Rechten, Statuten, Loffelijke
en wel hergebraghte Costumen: Waer inne sy luyden den anderen
niet alleen geen prejuditie, letsel of hinder doen fullen, maer mal-
kander met alle behoerlijke en mogelijcken middelen, ja met
lijf en goet ist noot, helpen en handhouden, styven en sterken, be-
schudden en beschermen, *tegens een ygelijck*, wie en hoedanigh, die
hem daer inne eenige inbreucke soude willen doen.

Item dat die voorz. Provintien, in conformiteyt, en tot vol-
treckinge van de voorz. enigheyt en verbondt, gehouden fullen
wesen malkanderen met lijf, goet, en bloet by te staen tegens alle
force en geweld die hem ymant soude mogen aen doen &c.

C 3

Extract

Extract uit de Pointen en Articulen van de satisfactie, aen die van Amsterdam gegeven en geaccordeert, soo by de Heeren Staten van Holland en West-Vrieslant, gevoegt met die van Zeeland, voor soo veel dese saecke haer is concernerende, als by sijn Excellentie den Prince van Orange, als Stadthouder, Gouverneur en Capiteyn Generael, over Holland, Zeeland, West-Vrieslant en Utrecht, den 8. February 1578. Waer op de Stadt van Amsterdam als mede Lid van Holland, is vereenicht met de andere Leden, en het Corpus van deselve Lande, en sich vrywilligh begeben, en gestelt heeft onder den Governemente van hooggemelte sijne Princelijcke Excellentie, en waer op het Leger van de Staten te Water en te Landen is opgebroocken en afgetrocken.

Art. 11. Dat alle der voorsz Stede Privilegien, Handvesten, Costumen Keuren, Rechten, en usantien, de voorsz. Pacificatie (scilicet van Gent) en dese satisfactie, niet contrarierende, tullen blijven in haer jegenwoordige vigeur en onvermindert, naer ouder gewoonte, &c.

Eed voor de Comparanten ter vergaderinge van de Heere Staten van Hollandt en West-Vriastrand.

Alle de geenen die in de vergaderingh van de Staten verschijnen, sullen voor al beloven en sweren, des Lants Privilegien handvesten en gerechtigheden, en de oude loffelijcke Costumen te tullen voorstaen en dendifferen, &c.

Extract uit het Register van de Resolutie van de Heeren Staten van Hollandt en West-Vrieslant in haer Ed. Groot Mog. vergaderinge genomen, den 21. May 1618.

IS gelesen het ingestelde by forme van Acte of Resolutie, op het maintienement ouderlinge, van de publique autoriteyt. Ende deselve

selve eenparich
steert. Als vol
De Ridderfel
landt rypelijck
tegenwoordig
ben naer voorg
van de t' famer
Steden, eendri
lijck malkande
by deten vrom
houden de pub
Vrieslant.
tive Magistra
wertelijcke R
van den selven
deringe van d
jare naer de ge
1618.

Ex

I N den eersten
gedient magt
schap binnen of
En om in allen
hem in alle saeck
Hollandt, als o
foude moge roer
Advijs, of Conf
Salgehouden
gerechtigheden,
hoorlijcke autori

Ex

Art. 3. Salgehou

(23)

felve eenparichlijck goed gevonden, en gehouden voor gearre-
steert. Als volgt.

De Ridderfchap, Edelen en Steden van Hollandt en West-Vrief-
landt rypelijck, en met alle goede insighten gelet hebbende op de
tegenwoordige gelegentheyt van de Staet der voorsz. Lande, heb-
ben naer voorgaende *reces* en *rapport* volgens den Last en Resolutie
van de t' samentlijcke Heeren Edelen, en de Vroetschappen van de
Steden, eendraghtelijck, oprechtelijck, vastelijck en volkoment-
lijck malkander verseeckert, en belooft, verseeckeren, en beloven
by deten vromelijck en getrouwelijck te helpen voorstaen, en hand-
houden de publike autoriteyt van de Staten van Hollandt en West-
Vrieslandt. Van sijne Princelijcke Excellentie. En van de respec-
tive Magistraten van de Steden der voorsz. Landen. Mitsgaders de
wettelijke Regeringe, vryheden, gerechtigheden, en Privilegien
van den selven Landen en Steden. Gedaen in den Hage ter verga-
deringe van de Heeren Staten voornoemt, den 19. May, in den
jare naer de geboorte onses Heylants en Salighmakers Jesu Christi
1618.

10

*Extract uit de Instructie van den Avocaet van den Lande van
Holland en West-Vriesland, besloten in de volle Vergaderingh
van de Staten van Holland, op den 6. Martii 1586.*

IN den eersten. Teneynde het gemene Landt gestadigh van den Advocaet
gedient magh werden. Soo sal hy geen Officien beneffens het Advocaet-
schap binnen of buyten mogen bedienen sonder consent van de Staten.

En om in allen saecken sijnen dienst en Advijse te mogen gebruycken, sal hy
hem in alle saecken, soo van de Quartieren, Steden, Dorpen, en Collegien van
Hollandt, als oock van andere Provintien en Landen, soo veel dat Hollandt
soude moge roeren, neutral en onpartijdigh houden, niemant ten dienste staen,
Advijns, of Consultatie geven, ofte oock eenige Pensioenen en gagie nemen.

Sal gehouden wesen naer *sijn uytterste vermogen* te besorgen dat de *Privilegien*,
gerechtigheden, Costumen, en Usancien van Hollandt, mitsgaders de be-
hoorlijke *autoriteyt van de Staten* in alles geconserveert en bewaert werde.

11.

*Extract uit de Instructie waer naer de Raed-Pensionaris van 't
gemene Landt van Holland en West-Vriesland, hem in sijnen
dienst sal hebben te reguleren, by Resolutie van haer Ed. Gr.
Mog. gearresteert en vastgesteld op den 19. Augusty 1672.*

Art. 3. Sal gehouden wesen naer *sijn uytterste vermogen* te besorgen. dat de
Pri-

(24)

Privilegien, gerechtigheden, Costumen en Usantien van den Lande van Hollandt en Weest-Vrieslandt, mitsgaders de autoriteyt van de Staten in alles geconsereert en bewaert werde, gelijk hy oock gehouden sal sijn goed regard te nemen, dat de generale Wetten, Resolutien van ordre, Instructien en Reglementen geobserveert en naergekomen werden. En bevindendet eeniger tijdt daer van te werden gedeveiert. Sulcx ten dienste van den Lande, des noot sijnde, aen haer Ed. Groot Moog. te adverteren.

12.

Formelie van den Eed, van de 36. Raden, ofte Vroetschap der Stadt Amsterdam.

DAt sweert gy, Dat gy een goet, getrouw, en eerbaer 36. als Raed deser Stede, weien sult, der Stede en gemeente het beste raden, en voor het quaedste waerschouwen sult, alle tijden als gy ontboden en geeyfcht wort te Rade komen sult, noodsaecken uytgefondert, der Stede Raed secretelijck houden sult, der Steden *Privilegien*, Willekeuren, en Ordonnantien, in alle hare punten naer u vermogen voorstaen, beschermen, en verantwoorden sult, soo wel tot profijt, van de armen, als van de Rijcken. En dit sult gy niet laten om *vrese van u lijve* of om *ancxt van uwen goede*, nogh om eeniger hande faecken die u daer toe porren souden mogen.

Dat u Godt soo waerlijck moet helpen.

13.

Formelie van de Schutters Eed tot Amsterdam.

Gy sweert alle de punten, en articulen in de Ordonnantie van de Schuttery vervat, te onderhouden en naer te komen op de penen in de selve Ordonnantie begrepen. Ende voorts de *Hoge Overigheyt* ende Regeringh des Lants van Hollandt, dese *goede Steden*, de *Magistraten*, en *Regeerders* der selve, onder uwe *Capiteynen*, gehou en getrou te sijn. Dat gy waer deselve, of eenige uyt den Raden u voortrecken, volgen sult, conform de *oude Privilegien* deser Stadt, dese *goede Stede*, en *Magistraten* der selve, in hare *Privilegien* en *Gerechtigheden* naer u *uytteste vermogen*, helpen voorstaen, voor alle verraad en quaed, dat gy verneemt, terstont getrouwelijck waerschouwen, en de *Borgeren* en *inwoonders* van dien, voor alle geweld en overlaf, mitsgaders tegen alle vyanden des gemeene landts, met *lijf, goet en bloet* beschermen sult.

Soo waerlijck helpe u Godt Almachtigh.

Disce iustitiam moniti, & non temere Divos.

1690.